

ЕХОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ МАТКИ МІСЬКИХ ДІВЧАТОК ПОДІЛЛЯ В РІЗНІ ФАЗИ МЕНСТРУАЛЬНОГО ЦИКЛУ

І.Г.Левківська

Науково-дослідний центр (дир. – проф. І.В.Гунас) Вінницького національного медичного університету імені М.І.Пирогова

Резюме. У 120 здорових міських дівчаток Поділля віком 13-15 років визначені ехометричні розміри матки в різні фази менструального циклу (МЦ). Установлено, що розміри матки у всі фази МЦ більші або мають тенденцію до більших значень в осіб з мезоморфним і (або) ендомезоморфним соматотипами; меншими (або з відповідною тенденцією) ехометричні параметри матки виявилися у дівчаток з екоморфним соматотипом. В осіб з різними соматотипами для розмірів матки в різні фази МЦ установлені такі особливості: розміри матки під час фолікулінової фази < розміри матки під час овуляції < розміри матки під час лютеїнової фази.

Ключові слова: ехометричні показники матки, соматотип, менструальний цикл, здорові дівчатка.

Стан здоров'я населення є важливим чинником у формуванні демографічного, економічного та культурного потенціалу суспільства. Здоров'я жінок і дітей – основна передумова розвитку цього потенціалу та забезпечення сприятливих демографічно-економічних перспектив України. Тому стан репродуктивного здоров'я населення має важливе значення [1, 2]. Збереження та зміцнення репродуктивного здоров'я – одна з найважливіших проблем, оскільки вирішення її залежить від безлічі медичних та соціальних завдань. При цьому важливе розуміння умов та обліку факторів, при яких формуються ті чи інші патологічні стани репродуктивного комплексу. Більшість з них беруть початок в дитячому та підлітковому віці. Рання їх діагностика, адекватне лікування та реабілітація є основним напрямком збереження майбутнього генофонду України [3].

Важливість еталонних значень морфофункціональних параметрів організму не викликає сумніву [4]. Широка розповсюдженість патологічних станів, які супроводжуються змінами розмірів матки та яєчників, спонукає до визначення нормального діапазону розмірів цих органів [5]. Але й дотепер основою визначення нормативних величин у діагностичних обстеженнях є середні показники, а поодинокі індивідуальні нормативні параметри не знаходять широкого застосування в практичній медицині. Г.В.Чайка [6] встановив нормативні показники

ультразвукових параметрів матки та яєчників у різні фази менструального циклу (МЦ) у міських дівчаток-підлітків Подільського регіону України. Однак морфотип визначався лише за допомогою масо-ростового індексу, який не дозволяє коректно оцінити соматотип дівчаток. Останній, за гіпотезою академіка Б.О.Никитюка, відіграє значно більшу роль для розробки нормативних значень різноманітних морфофункціональних показників організму, ніж вік та стать.

Мета дослідження. Встановити особливості ехографічних розмірів матки у здорових міських дівчат Поділля різних соматотипів у різні фази МЦ.

Матеріал і методи. Із банку даних НДЦ Вінницького національного медуніверситету взяті первинні показники ультразвукового дослідження матки (довжина тіла, довжина шийки, ширина, передньозадній розмір, товщина ендометрія та міометрія) 120 здорових міських дівчаток Поділля віком 13-15 років у різні фази МЦ. Соматотип дівчаток визначали за методикою J.Carter, B.Heath [7]. Статистичний аналіз результатів проведено за допомогою програми "STATISTICA 6.1" (ліцензійний № BXXR901E246022FA) з використанням параметричних та непараметричних методів їх оцінки. Оцінювали правильність розподілу ознак за кожним з одержаних варіаційних рядів, середні значення за кожною ознакою, що вивчалася, стандартні помилки та відхилення. Віро-

гідність різниці значень між незалежними кількісними величинами визначали за допомогою U-критерія Мана-Уїтні, а між залежними – за допомогою критерію Вілкоксона.

Результати дослідження та їх обговорення. При порівнянні довжини тіла матки у дівчаток з різними соматотипами встановлено, що даний ехометричний параметр у всі фази МЦ виявився статистично значуще більшим в осіб з ендомезоморфним соматотипом, ніж у дівчаток з іншими соматотипами: мезоморфним ($p < 0,05$), ектоморфним ($p < 0,001$) та ектомезоморфним ($p < 0,05$). Довжина тіла матки у фолі-

кулінову фазу і під час овуляційної фази МЦ вірогідно менша у дівчаток з ектоморфним соматотипом, ніж в осіб-мезоморфів ($p < 0,05$); аналогічна тенденція виявлена і при порівнянні довжини тіла матки у дівчаток-ектоморфів та в осіб з ектомезоморфним соматотипом (табл. 1, 2). Крім цього, у лютеїнову фазу спостерігається тенденція наявності більшого вищевказаного параметра у дівчаток-мезоморфів у порівнянні з дівчатками з ектоморфним соматотипом (табл. 3). Довжина тіла матки в різні фази МЦ у дівчаток статистично значуще більша під час овуляційної фази, ніж під час фолікулінової у дівчаток з

Таблиця 1

Ехометричні показники матки під час фолікулінової фази менструального циклу у дівчаток 13-15 років різних соматотипів

Показник	Соматотип	M±σ	p ₁	p ₂	p ₃
Довжина тіла матки (мм)	Мез.	47,20±3,939		p<0,05	p>0,05
	Ект.	45,31±3,866	p<0,05		p>0,05
	Ект.-мез.	46,95±3,773	p>0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	49,87±3,091	p<0,05	p<0,001	p<0,05
Довжина шийки матки (мм)	Мез.	24,06±3,019		p>0,05	p>0,05
	Ект.	23,27±2,607	p>0,05		p>0,05
	Ект.-мез.	23,64±2,421	p>0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	27,87±2,669	p<0,001	p<0,001	p<0,001
Ширина матки (мм)	Мез.	41,03±4,342		p<0,001	p>0,05
	Ект.	37,83±4,158	p<0,001		p<0,05
	Ект.-мез.	39,41±5,011	p>0,05	p<0,05	
	Енд.-мез.	40,33±6,444	p>0,05	p<0,05	p>0,05
Передньозадній розмір матки (мм)	Мез.	30,91±2,661		p<0,01	p<0,05
	Ект.	28,90±3,197	p<0,01		p>0,05
	Ект.-мез.	29,32±2,750	p<0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	29,07±3,218	p>0,05	p>0,05	p>0,05
Товщина ендометрія (мм)	Мез.	3,200±0,833		p>0,05	p>0,05
	Ект.	3,125±1,003	p>0,05		p>0,05
	Ект.-мез.	3,409±1,098	p>0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	3,067±0,799	p>0,05	p>0,05	p>0,05
Товщина міометрія (мм)	Мез.	13,86±1,264		p<0,01	p<0,05
	Ект.	12,83±1,492	p<0,01		p>0,05
	Ект.-мез.	12,95±1,397	p<0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	13,20±1,424	p>0,05	p>0,05	p>0,05

Примітка (тут і надалі): Мез. – мезоморфний соматотип; Ект. – ектоморфний соматотип; Ект.-мез. – ектомезоморфний соматотип; Енд.-мез. – ендомезоморфний соматотип; p₁ – показник статистичної значущості різниці параметрів в осіб з мезоморфним соматотипом та осіб з іншими соматотипами; p₂ – показник статистичної значущості різниці параметрів в осіб з ектоморфним соматотипом та осіб з іншими соматотипами; p₃ – показник статистичної значущості різниці параметрів в осіб з ектомезоморфним соматотипом та осіб з іншими соматотипами.

Таблиця 2

Ехометричні показники матки під час овуляційної фази менструального циклу у дівчаток 13-15 років різних соматотипів

Показник	Соматотип	M±σ	p ₁	p ₂	p ₃
Довжина тіла матки (мм)	Мез.	47,74±4,147		p<0,05	p>0,05
	Ект.	45,25±4,897	p<0,05		p>0,05
	Ект.-мез.	47,41±3,972	p>0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	50,93±3,555	p<0,05	p<0,001	p<0,05
Довжина шийки матки (мм)	Мез.	24,06±3,038		p>0,05	p>0,05
	Ект.	23,58±3,542	p>0,05		p>0,05
	Ект.-мез.	23,59±2,384	p>0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	27,87±2,669	p<0,001	p<0,001	p<0,001
Ширина матки (мм)	Мез.	41,69±4,568		p<0,001	p<0,05
	Ект.	38,08±4,242	p<0,001		p>0,05
	Ект.-мез.	39,36±4,943	p<0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	41,13±4,340	p>0,05	p<0,05	p>0,05
Передньозадній розмір матки (мм)	Мез.	33,74±2,873		p<0,01	p>0,05
	Ект.	31,19±3,487	p<0,01		p>0,05
	Ект.-мез.	32,32±3,153	p>0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	31,60±3,180	p<0,05	p>0,05	p>0,05
Товщина ендометрія (мм)	Мез.	6,029±1,124		p>0,05	p>0,05
	Ект.	5,745±1,437	p>0,05		p<0,05
	Ект.-мез.	6,409±1,054	p>0,05	p<0,05	
	Енд.-мез.	5,800±1,146	p>0,05	p>0,05	p>0,05
Товщина міометрія (мм)	Мез.	13,86±1,264		p<0,01	p<0,05
	Ект.	12,98±1,804	p<0,01		p>0,05
	Ект.-мез.	12,95±1,397	p<0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	13,00±1,512	p>0,05	p>0,05	p>0,05

мезоморфним ($p<0,01$), ектомезоморфним та ендомезоморфним соматотипами ($p<0,05$ в обох випадках); у дівчаток з ектоморфним соматотипом довжина тіла матки виявилася вірогідно більшою під час фолікулінової фази МЦ, ніж під час овуляції ($p<0,01$). Під час лютеїнової фази МЦ у дівчаток з мезоморфним, ектоморфним, ектомезоморфним та ендомезоморфним соматотипами довжина тіла матки статистично значуще більша, ніж під час фолікулінової фази ($p<0,001-0,01$). Також в осіб-мезоморфів, ектоморфів і ектомезоморфів довжина тіла матки вірогідно більша під час лютеїнової фази порівняно з овуляційною ($p<0,001-0,01$). При порівнянні довжини шийки матки у дівчаток з різними соматотипами встановлено, що у всі фази МЦ вищевказаний параметр статистично значуще більший в осіб з ендомезоморфним соматотипом, ніж у дівчаток з іншими соматотипами – мезоморфним, ектоморфним та ектомезоморф-

ним ($p<0,001$ у всіх випадках) (табл. 1-3). Довжина шийки матки вірогідно не відрізняється під час різних фаз МЦ (табл. 4).

При порівнянні поперечного розміру (ширини) матки встановлено, що даний ехометричний параметр у фолікулінову фазу МЦ статистично значуще менший в осіб з ектоморфним соматотипом, ніж у дівчаток з іншими соматотипами: мезоморфним ($p<0,001$), ектомезоморфним та ендомезоморфним ($p<0,05$ в обох випадках) (табл. 1). Ширина матки під час овуляційної та лютеїнової фаз МЦ вірогідно більша в осіб-мезоморфів, ніж у дівчаток з ектоморфним та ектомезоморфним соматотипами ($p<0,001$ і $p<0,05$ відповідно); вірогідно менша у дівчаток-ектоморфів, ніж в осіб з ендомезоморфним соматотипом ($p<0,05$) (табл. 2-3). Ширина матки під час овуляційної фази МЦ має тенденцію до менших значень при порівнянні дівчаток-ектоморфів та осіб з ектомезоморфним

Таблиця 3

Ехометричні показники матки під час лютеїнової фази менструального циклу у дівчаток 13-15 років різних соматотипів

Показник	Соматотип	M±σ	p ₁	p ₂	p ₃
Довжина тіла матки (мм)	Мез.	48,34±4,379		p>0,05	p>0,05
	Ект.	46,40±4,261	p>0,05		p>0,05
	Ект.-мез.	47,91±3,963	p>0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	51,13±3,204	p<0,05	p<0,001	p<0,05
Довжина шийки матки (мм)	Мез.	24,17±3,053		p>0,05	p>0,05
	Ект.	23,27±2,607	p>0,05		p>0,05
	Ект.-мез.	23,68±2,378	p>0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	27,87±2,669	p<0,001	p<0,001	p<0,001
Ширина матки (мм)	Мез.	42,37±4,641		p<0,001	p>0,05
	Ект.	38,69±4,382	p<0,001		p>0,05
	Ект.-мез.	39,77±4,720	p<0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	42,07±4,250	p>0,05	p<0,05	p>0,05
Передньозадній розмір матки (мм)	Мез.	36,17±3,249		p<0,01	p>0,05
	Ект.	33,98±3,739	p<0,01		p>0,05
	Ект.-мез.	35,05±3,579	p>0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	34,13±3,137	p>0,05	p>0,05	p>0,05
Товщина ендометрія (мм)	Мез.	8,429±1,008		p>0,05	p>0,05
	Ект.	8,271±1,854	p>0,05		p>0,05
	Ект.-мез.	9,136±1,754	p>0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	8,267±1,335	p>0,05	p>0,05	p>0,05
Товщина міометрія (мм)	Мез.	13,86±1,264		p<0,01	p<0,05
	Ект.	12,85±1,487	p<0,01		p>0,05
	Ект.-мез.	12,95±1,397	p<0,05	p>0,05	
	Енд.-мез.	13,33±1,589	p>0,05	p>0,05	p>0,05

соматотипом (табл. 2). При порівнянні поперечного розміру (ширини) матки в різні фази МЦ встановлено, що вищевказаний показник статистично значуще більший під час овуляційної фази, ніж під час фолікулінової у дівчаток з мезоморфним соматотипом ($p<0,01$); аналогічна тенденція спостерігається в осіб-ектоморфів (табл. 4). Під час лютеїнової фази МЦ у дівчаток з мезоморфним, ектоморфним та ендомезоморфним соматотипами ширина матки статистично значуще більша, ніж під час фолікулінової фази ($p<0,001-0,05$); така ж тенденція виявлена у дівчаток з ектомезоморфним соматотипом. Крім цього, в осіб-мезоморфів, ектоморфів, ектомезоморфів та ендомезоморфів поперечний розмір матки вірогідно більший під час лютеїнової фази МЦ порівняно з овуляційною ($p<0,01-0,05$) (табл. 4).

При порівнянні передньозаднього розміру матки встановлено, що даний ехометричний

параметр у фолікулінову фазу МЦ статистично значуще більший в осіб з мезоморфним соматотипом, ніж у дівчаток з ектоморфним та ектомезоморфним соматотипами ($p<0,01$ і $p<0,05$ відповідно). Аналогічна тенденція простежується при порівнянні цього параметра у дівчаток з мезоморфним та ендомезоморфним соматотипом (табл. 1). Передньозадній розмір матки під час овуляційної фази МЦ виявився вірогідно більшим в осіб-мезоморфів, ніж у дівчаток з ектоморфним та ендомезоморфним соматотипами ($p<0,001$ і $p<0,05$ відповідно) (табл. 2). Даний розмір матки у лютеїнову фазу МЦ статистично значуще більший в осіб з мезоморфним соматотипом, ніж у дівчаток-ектоморфів ($p<0,01$) (табл. 3). Аналогічна тенденція виявлена при порівнянні вищевказаного показника у дівчаток-мезоморфів та в осіб з ендомезоморфним соматотипом. При порівнянні передньозаднього розміру матки в різні фази МЦ встановлено,

Таблиця 4

Відмінності ехометричних параметрів матки під час різних фаз менструального циклу у дівчаток 13-15 років різних соматотипів (M±σ)

Показник	Соматотип	ФФ	ФО	ЛФ	p ₄	p ₅	p ₆
Довжина тіла матки (мм)	Мез.	47,20±3,94	47,74±4,15	48,34±4,38	<0,01	<0,001	<0,01
	Ект.	45,31±3,87	45,25±4,90	46,40±4,26	<0,01	<0,001	<0,001
	Ект.-мез.	46,95±3,77	47,41±3,97	47,91±3,96	<0,05	<0,001	<0,01
	Енд.-мез.	49,87±3,09	50,93±3,55	51,13±3,24	<0,05	<0,01	>0,05
Довжина шийки матки (мм)	Мез.	24,06±3,02	24,06±3,04	24,17±3,05	>0,05	>0,05	>0,05
	Ект.	23,27±2,61	23,58±3,54	23,27±2,61	>0,05	>0,05	>0,05
	Ект.-мез.	23,64±2,42	23,59±2,38	23,68±2,38	>0,05	>0,05	>0,05
	Енд.-мез.	27,87±2,67	27,87±2,67	27,87±2,67	>0,05	>0,05	>0,05
Ширина матки (мм)	Мез.	41,03±4,34	41,69±4,57	42,37±4,64	<0,01	<0,001	<0,05
	Ект.	37,83±4,16	38,08±4,24	38,69±4,38	>0,05	<0,001	<0,05
	Ект.-мез.	39,41±5,01	39,36±4,94	39,77±4,72	>0,05	>0,05	<0,01
	Енд.-мез.	40,33±6,44	41,13±4,34	42,07±4,25	>0,05	<0,05	<0,05
Передньозадній розмір матки (мм)	Мез.	30,91±2,66	33,74±2,87	36,17±3,25	<0,001	<0,001	<0,001
	Ект.	28,90±3,20	31,19±3,49	33,98±3,74	<0,001	<0,001	<0,001
	Ект.-мез.	29,32±2,75	32,32±3,15	35,05±3,58	<0,001	<0,001	<0,001
	Енд.-мез.	29,07±3,22	31,60±3,18	34,13±3,14	<0,001	<0,001	<0,001
Товщина ендометрія (мм)	Мез.	3,200±0,833	6,029±1,124	8,429±1,008	<0,001	<0,001	<0,001
	Ект.	3,125±1,003	5,745±1,437	8,271±1,854	<0,001	<0,001	<0,001
	Ект.-мез.	3,409±1,098	6,409±1,054	9,136±1,754	<0,001	<0,001	<0,001
	Енд.-мез.	3,067±0,799	5,800±1,146	8,267±1,335	<0,001	<0,001	<0,001
Товщина міометрія (мм)	Мез.	13,86±1,26	13,86±1,26	13,86±1,26	>0,05	>0,05	>0,05
	Ект.	12,83±1,49	12,98±1,80	12,85±1,49	>0,05	>0,05	>0,05
	Ект.-мез.	12,95±1,40	12,95±1,40	12,95±1,40	>0,05	>0,05	>0,05
	Енд.-мез.	13,20±1,42	13,00±1,51	13,33±1,59	>0,05	>0,05	>0,05

Примітка: p₄ – показник статистичної значущості різниці параметрів під час фолікулінової фази і фази овуляції; p₅ – показник статистичної значущості різниці параметрів під час фолікулінової та лютеїнової фаз; p₆ – показник статистичної значущості різниці параметрів під час лютеїнової фази і фази овуляції; ФФ – фолікулінова фаза менструального циклу (МЦ); ФО – фаза овуляції; ЛФ – лютеїнова фаза МЦ.

що у всіх групах порівняння вищевказаний показник статистично значуще більший під час лютеїнової фази, ніж під час овуляції (p<0,001 у всіх випадках) і вірогідно більший під час лютеїнової фази порівняно з фолікуліновою фазою (p<0,001 у всіх випадках). Також у дівчаток усіх груп передньозадній розмір матки виявився вірогідно більшим під час овуляції, ніж під час фолікулінової фази МЦ (p<0,001 у всіх випадках) (табл. 4).

При порівнянні товщини ендометрія встановлено, що цей показник під час фолікулінової і лютеїнової фаз МЦ статистично значуще не відрізняється в осіб з різними соматотипами (p>0,05 у всіх випадках) (табл. 1, 3). Товщина

ендометрія під час овуляції виявилася вірогідно більшою в осіб з ектоморфним соматотипом, ніж у дівчаток-ектоморфів (p<0,05) (табл. 2). При порівнянні товщини ендометрія в різні фази МЦ встановлено, що у всіх групах порівняння вищевказаний показник статистично значуще більший під час лютеїнової фази, ніж під час фолікулінової (p<0,001 у всіх випадках) і вірогідно більший під час лютеїнової фази порівняно з овуляцією (p<0,001 у всіх випадках). Також у дівчаток усіх груп порівняння товщина ендометрія виявилася вірогідно більшою під час овуляції, ніж під час фолікулінової фази МЦ (p<0,001 у всіх випадках) (табл. 4). При порівнянні товщини міометрія встановлено, що ви-

щевказаний параметр у всі фази МЦ статистично значуще більший в осіб з мезоморфним соматотипом, ніж у дівчаток з ектоморфним та ектомезоморфним соматотипами ($p < 0,01$ і $p < 0,05$ відповідно) (табл. 1-3). Також аналогічна тенденція спостерігається при порівнянні товщини міометрія під час овуляції у дівчаток з мезоморфним та ендомезоморфним соматотипами (табл. 2). Товщина міометрія вірогідно не відрізняється під час різних фаз МЦ (табл. 4).

Висновки та перспективи наукового пошуку. 1. У дівчаток підліткового віку розміри матки у всі фази менструального циклу (МЦ)

вірогідно більші або мають тенденцію до більших значень в осіб з мезоморфним і (або) ендомезоморфним соматотипами, вірогідно менші (або з відповідною тенденцією) в осіб з ектоморфним соматотипом. 2. У дівчаток з різними соматотипами в різні фази МЦ встановлена така закономірність: розміри матки під час фолікулінової фази < розміри матки під час овуляції < розміри матки під час лютеїнової фази. 3. Регіональні особливості ехографічних розмірів матки сприятимуть коректнішій оцінці стану репродуктивного здоров'я жіночого населення Подільського регіону України.

Література

1. Гойда Н.Г. Стан репродуктивного здоров'я України на межі тисячоліть / Н.Г.Гойда // ПАГ. – 2000. – № 5. – С. 206.
2. Формирование суженных тазов у девочек и последующее репродуктивное здоровье / О.П.Миклин, В.А.Заболотнов, А.Н.Рыбалка, В.В.Заболотнова // Пробл., достиж. и перспективы разв. мед.-биол. наук и прак. здравоохран.: тр. КГМУ. – Симферополь, 2005. – Т. 141, ч. 6. – С. 74-78.
3. Вовк И.Б. Здоровый образ жизни подростков – залог сохранения их репродуктивного здоровья / И.Б.Вовк // Зб. наук. пр. Асоціації акуш.-гінекол. України. – К.: Інтермед, 2003. – С. 39-42.
4. Никитюк Б.А. Теория и практика интегративной антропологии (очерки) / Никитюк Б.А., Мороз В.М., Никитюк Д.Б. – Киев-Винница, 1998. – 301 с.
5. Сарафинюк Л.А. Влияние интенсивных физических нагрузок на размеры яичников и матки у спортсменок высокой квалификации перипубертатного периода жизни / Л.А.Сарафинюк // Рос. морфол. вед. – 1997. – № 2-3. – С. 125-127.
6. Чайка Г.В. Ультразвукові показники матки та яєчників у соматично здорових дівчат підліткового віку з різним морфотипом в залежності від фаз менструального циклу / Г.В.Чайка // Зб. наук. пр. Асоціації акуш.-гінекол. України. – К.: Інтермед, 2009. – С. 683-688.
7. Carter J.L. Somatotyping – development and applications / J.L.Carter, V.H.Heath. – Cambridge University Press. 1990. – 504 p.

ЭХОМЕТРИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ МАТКИ ГОРОДСКИХ ДЕВОЧЕК ПОДОЛЬЯ В РАЗНЫЕ ФАЗЫ МЕНСТРУАЛЬНОГО ЦИКЛА

Резюме. У 120 здоровых городских девочек Подолья в возрасте 13-15 лет определены эхометрические размеры матки в разные фазы менструального цикла (МЦ). Установлено, что размеры матки во все фазы МЦ больше или имеют тенденцию к большим значениям у лиц с мезоморфным и (или) эндомезоморфным соматотипами; меньшими (или с соответствующей тенденцией) эхометрические параметры матки оказались у девочек с ектоморфным соматотипом. У лиц с разными соматотипами для размеров матки в разные фазы МЦ установлены следующие особенности: размеры матки во время фолликулиновой фазы < размеры матки во время овуляции < размеры матки во время лютеиновой фазы.

Ключевые слова: эхометрические показатели матки, соматотип, менструальный цикл, здоровые девочки.

ECHOMETRIC INDICES OF URBAN PODILLIA'S ADOLLESCENT GIRLS DURING DIFFERENT PHASES OF THE MENSTRUAL CYCLE

Abstract. The echometric measurements of the uterus during different phases of the menstrual cycle (MC) have been determined in 120 healthy urban adolescent girls of Podillia aged 13-15 years. It has been established that the measurements of the uterus at all MC stages are greater or have a tendency towards higher values in persons of the mesomorphic and (or) endomesomorphic somatotypes, lower (or with a corresponding tendency) echometric parameters of the uterus were revealed in girls of the ectomorphic somatotype. The following specific characteristics have been established in persons with different somatotypes for the measurements of the uterus at different stages of te MC: the measurements of the uterus during the folliculinic phase < the uterine measurements during ovulation < the uterine measurements during the luteinic phase.

Key words: uterine echometric indices, somatotype, menstrual cycle, healthy girls.

M.I.Pyrohov National Medical University (Vinnytsia)

Надійшла 02.04.2010 р.

Рецензент – проф. О.А.Андрієць (Чернівці)